

Textus: Mt 7, 13-14: „Menjetek be a szoros kapun! Mert tágas az a kapu, és széles az az út, amely a kárhozatba visz, és sokan vannak, akik bemennek azon. Mert szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik megtalálják azt.”

Kedves Testvérek!

Joó Sándor lelkipásztor egy 1965-ben elhangzott igehirdetését úgy kezdi a felolvasott Ige kapcsán, hogy a gyülekezet ezt hallva feltehetően megnyugszik: mi a jó úton járunk, hívők vagyunk, a keskeny úton vagyunk, ez nem rólunk szól. Gyorsan hozzá is teszi, hogy azért nyugodtan fel lehet kicsit kavarodni, mert nem annyira egyszerű ez az egész. A Hegyi Beszéd a végéhez közeledik, összegző, cselekvésre hívó, mozgásba lendítő, Jézus követésére buzdító Igék következnek most. Ezeknek a sajátja a „vagy-vagy” helyzetek, a kiélezett döntések meghozatala. Ezek az Igék mind arra világítanak rá, hogy Jézus követése nem egy lehetséges opció, hanem kizárólagos. Ne feledjük, hogy a hallgatói közt ott lévő törvénytudók és a tőlük tanult emberek az Isten törvénye megtartásával, annak kizárólagosságával igyekeztek Istennek tetsző életet élni. Jézus a tanítványi létben, az Ő követésében, a vele járásban hív ilyen odaadásra. Egy írásmagyarázó így fogalmaz: „A zsidóknál a kegyesség, a pogányoknál az erény útja és ennek kapuja, közismert és közkedvelt kép Jézus korában, ezért nem magyarázza Jézus, hanem királyi szabadsággal felhasználja. Izráel lelki vezetőinek tanítása a szabványos törvényes kegyességet tartotta az üdvösség útján való járás feltételének. Jézus tanításának összefüggéséből világos, hogy a képmutató és önző kegyesség vezet a kárhozatba, kirakatba tett adakozásával, imádságával és böjtjével. Az üdvösség azoké, akik Jézust követve az elrejtett kegyesség és a kézzel fogható emberszeretet útját választották.”

1. Felszólítás, kérés, figyelmeztetés: „Menjetek be!”

Jézus itt teljesen egyértelműen fogalmaz: küld, irányít, útbaigazít. Parancsol, erőteljesen buzdít: „menjetek be”! Nincs más opció, nincs kivétel. Ez a kizárólagosság, ez a „vagy-vagy” helyzet pedig sokakban szülhet ellenállást. A mi kultúránk egyrészt a végtelenül toleráns és elmosódott határok világa, ahol mindent lehet, de semmit sem muszáj. Másrészt a szélsőségek jelen vannak társadalmi szinten is: talán pont a rendért, igazságért való kiáltás jelenként. Isten rendje, Jézus követése teljesen más, mint a világban található tolerancia vs. radikalizmus: ezen a tengelyen nem helyezhető el. Jézusban teljesen jelen van Isten szeretete, elfogadása, befogadása, hiszen olyanokkal vállalt közösséget földi életében, akikkel senki más. Másrészt egy ióta sem veszik el a törvényből szavai által: Istennek való odaszánásról beszél, megtérésről, bűnbánatról, engedelmisségről. Jézus követéséhez mind a végtelen emberi toleranciát, mind a radikalizmust meg kell tagadnunk: az Ő követése teljes önátadás és engedelmisség az Ő szavának. „Menjetek be!” – ezt mondja Jézus és ennyire egyszerűen és egyértelműen fogalmaz: erre menj! Engem kövess, ne mást.

2. Mert...

Jézus ugyanakkor megengedi látni a tágabb kontextust is. Felfed három ellentétet, amiből a tanítványi lét, a követés természete világossá válik:

Többség és kisebbség. Van ebben az Igében valami szomorú. „Kevesen vannak, akik megtalálják...” Annyira szomorú, ha ez tényleg így van, mert talán a szívünk mélyén arra vágyunk legtöbbször, hogy akár (kevés kivételtől eltekintve) mindenki legyen ott a mennyekben és pont fordítva legyen: sokan találják meg a mennyet és jutnak az életre és kevesen mennek a kárhozatra. Miért mondja ezt Jézus és főleg, ha így van, miért nem tesz valamit, hogy ez ne így legyen? Jézus követői, tanítványai sosem lesznek többségben. Ez Isten országának természete: van a tömeg, sokan, akik a széles úton járnak és kevesen, akik a keskeny úton. A kisebbségi létnek meg vannak az előnyei és a kísértései is:

- Isten népe lehet kovász, fény, hegyen épült város ebben a világban, nyilvánvalóan megkülönböztethető módon.
- A kevés egyben nem megszámlálható, inkább állapotot tükröz: alázatos, kicsinek lenni tudó, szerény, nem fölényben lévőnek.

Ugyanakkor veszély is rejlik ebben az állapotban: a kevésből lehet a „kevesek kiváltsága” is, fölérendelődhet, elkülönülhet, izolálódhat a társadalomtól. Ettől mentsen meg minket a mi Urunk!

Könnyű és nehéz. A széles úton járás könnyű, mert nagy a tér, lehet sodródni, nem kell alkalmazkodni, talán kevesebb figyelmet is igényel. A szoros kapu, keskeny út jóval nehezebb a szűkössége és a kötöttsége miatt. Ez egy nagyon felszabadító mondat: Jézust követni nehéz. Hűségesnek lenni nehéz, engedelmesnek lenni nehéz. Széles és szoros: ez rögtön látható, nem kérdés. Világos, hogy melyik melyik, s ez zavarba ejtő: miért teszünk úgy, mintha nem lenne nyilvánvaló az áldozat Jézus követésével vagy anélkül? És fel is szabadíthat ez most: igen, ezen az úton járni nehéz. El lehet fáradni. El lehet csüggedni. Ne mondjuk, hogy könnyű, mert nem az. Ezért nem valódi, ha valaki keresztyénként mindig jól van, és mindig örül és boldog. Lehetünk

olyan közösség, ahol megélhető az elfáradás is anélkül, hogy baj lenne a hiteddel. Igen, ez az út nehéz. S nehéz ezért is, mert szoros, azaz nem a féktelen sodródás jellemzi, hanem a szorosság. Az értelmező szótár szerint a szoros: *a feszesen rátapadva körülvevő...* nagyon közeli, nagyon valóságos. Olyan, mintha azt is hordozná ez a kép: Isten országában élni Jézussal ilyen szoros együttjárást, közelséget, hozzá igazodást jelent szemben a teljes egyéni autonómiával, amire mindenki oly nagyon vágyik. A szorosság nemcsak a szabályok sokaságát és a lehetőségek szűkösségét jelenti, hanem a Jézussal való járás szorosságát.

3. Kárhozat és élet

Van ebben az Igében egy nehéz és szintén ritkán tárgyalt motívum, ez pedig az örök élet, örök kárhozat párosa. Az örök életről még inkább beszélnek, de a kárhozatról nagyon ritkán. Jézus beszél a széles útról, ami tágast, terjedelmest jelent. Közben az igazán érdekes az úton az, hogy célhoz juttat: a cél határozza meg igazán az út minőségét. A széles út, a tágas út a kárhozatra visz. Milyen érdekes, hogy miközben a keskeny útra hív Jézus, Isten tágas térre vezet (Zsolt 18,20; 31,9; 118,5) a benne bízókat. Igen, a bűnök a hiányaink mentén érnek el minket s valahol Istenre mutatnak: az emberi vágyainkat Isten tudja betölteni, az Istentől való elszakadtságunk miatt viszont más módon töltjük azokat be, mint ahogy Isten készíti a számunkra. Jézus szerint két út kétféle végcél felé vezet: a kárhozatra és az élete, nincs harmadik lehetőség. Ez a nem igazán népszerű kép elköteleződésre és döntésre hív. Nem ijesztgetésre, hanem szembesülésre és belátásra. Bár sokszor visszaélhetek ezzel a képpel, mégis az Ige szerint valóságos, nem engedhetjük el ennek igazságát: létezik örök kárhozat és Isten ettől meg akar menteni bennünket.

4. Két döntés

Két döntésről szeretnék végül még beszélni, mire hív minket ez az Ige?

Az egyik a gondolkozásunkat, működésünk sajátosságait érinti, látszólag kisebb horderejű a másiknál, de mégis fontos, hogy fókuszot kapjon. Az Ige kizárólagossága, aminek kapcsán fel kell ismerjünk a gondolkozásunkban rejlő torzulásokat, bálványokat, amiből megtérésre hív minket a mi Atyánk. Felismerjük-e, hogy az életünkben hol gyakoroljuk káros módon ezt a „vagy-vagy” működést? Miben munkálja Isten az árnyaltságot (például egy összetett helyzet megítélésében) és mik azok a helyzetek, amikben tényleg nincs semmilyen kompromisszum? Hogyan tudunk különbséget tenni a kettő között? Hogyan próbálja akár a gonosz összemosni a dolgokat, hiszen a bűn az, amikor olyan kérdésekben vagyunk kategorikusak, amiben nem kellene az lenni és fordítva: olyankor visszakozonek igent vagy nemet mondani, mikor Isten arra szólít fel. Mennyire tudjuk elfogadni, hogy ez Isten igaz Igéje, nincs más út, mint Jézus követése? Mi szabadíthat meg a törvénykezéstől, vagy épp a hamis tolerancia és a radikalizmus szélsőségétől? Szükségünk van Isten gyógyítására, hogy megszabadítson a beteges szélsőségességtől és a beteges toleranciától is és gyógyítson a szívünk mélyén. És Jézus meg akarja gyógyítani azokat a sebeket, amit rajtunk ejtettek akár keresztyén közösségekben nem helyes, szélsőséges megnyilvánulásokkal, vagy nem keresztyén közegekben hasonlóképpen.

A másik döntés az az elköteleződés, hogy elvek és szílamok helyett ma valódi követésre hív Jézus. Ez pedig mindent meghatároz. A széles kapu, szoros kapu képe is arra utal: nem fér be rajta minden. Le kell mondanunk dolgokról, el kell engedni sok mindent. A cél elérése, a követés áldozattal jár, de nem a meghozott áldozat miatt jutunk végig rajta. Az áldozatot, hogy a mennybe juthassunk, Jézus hozta meg a számunkra. Bizonyos értelemben egyikünk sem képes a keskeny úton járni, a szoros kapun bemenni. Ezt csak Jézus volt képes megtenni: ő lett számunkra úttá, ahogy mondja is: „Én vagyok az út... senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam.”.

Azt mondtam korábban, hogy ha ennyire sokan mennek a kárhozatba, miért nem tesz valamit Jézus, miért csak elmondja a helyzetet? Az igazság az, hogy igenis tesz, sokat tesz, mindent megtesz, mindent odaad.

Jézus a gazdag ifjú példázata kapcsán megdöbbeneti tanítványait, amikor azt mondja nekik: „Könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, mint a gazdagnak az Isten országába bejutni.” Ezt olvassuk utána: „Amikor meghallották ezt a tanítványok, nagyon megdöbbenetek, és így szóltak: Akkor kicsoda üdvözülhet? Jézus rájuk tekintett, és ezt mondta nekik: Embereknek ez lehetetlen, de Istennek minden lehetséges.” Meg kell állítson ez minket is, akik valószínűleg már tényleg kizökkentünk az igehirdetés elején említett nyugalmi állapotból. A helyzet ugyanis, hogy magunktól nem tudunk a keskeny úton járni: mindannyian a széles útra sodródunk. Újra és újra, akkor is, ha rátértünk a keskeny útra: nem tudjuk megtartani magunkat, de Ő megtart minket! Ez a reménységünk, ezért, ha meg akarunk maradni Benne, akkor így kell rábízunk magunkat: szabadíts meg, tarts meg! Találj rám, ha eltévednék! Ha azt érzed, még sosem jártál vele, akkor is kapcsolódhatsz ehhez az imádsághoz: szabadíts meg, találj rám! Mint elveszett bárányra, eltévedt juhra, Ő rád talál, visszavisz és megőriz. Így tudunk megmaradni, így jutunk az életre, így lesz miénk az örök élet s itt e földön pedig a megtaláltság öröme.

Ámen!

Thoma László